

La batalla social i jurídica per la toponímia en valencià: "Les formes en castellà són un obstacle per a recuperar la llengua"

Experts en política lingüística i entitats per la llengua com Acció Cultural del País Valencià, Escola Valenciana o Plataforma per la Llengua denuncien que el restabliment de les formes bilingües dels topònims, com ha passat a Castelló de la Plana, suposa un clar retrocés en l'ús del valencià com a llengua oficial

Protesta en defensa del topònim en valencià de Castelló de la Plana | ARXIU

FERRAN MATÍAS
FerranMati57854

PUBLICAT:
FEBRER 20, 2025

La toponímia és una de les expressions de la identitat d'un territori. Més enllà de la seva funció com a referent geogràfic, segons els lingüistes, els noms dels llocs mantenen la

memòria històrica i lingüística d'una comunitat. Al País Valencià, la batalla per l'oficialització de topònims ha estat un procés llarg i ple d'entrebancs. Tot i els avenços en normalització lingüística, l'arribada del nou govern autonòmic del Partit Popular (PP) i Vox ha suposat un gir en les polítiques de protecció de la llengua, amb mesures dirigides a frenar la recuperació dels noms propis del territori i afavorir la reintroducció de la doble denominació.

Per exemple, a Castelló de la Plana, l'Ajuntament, governat per PP i Vox, ha aprovat el restabliment del topònim bilingüe —Castelló de la Plana i Castellón de la Plana—, una decisió que ja ha estat publicada al BOE i ha generat una forta resposta d'entitats culturals i acadèmiques. Aquesta situació no és un fet aïllat, sinó que experts en política lingüística i entitats per la llengua consideren que forma part d'una estratègia política més àmplia per "reduir la presència del valencià en l'àmbit institucional i públic".

Il·lò de la Plana, l'Ajuntament, it per PP i Vox, ha aprovat el ment del topònim bilingüe, una que ha generat una forta a per part d'entitats culturals i iques

Tot i que Castelló ha centrat el focus mediàtic, no és l'únic municipi afectat per aquesta tendència. A Borriana (la Plana Baixa), també s'ha reintroduït la doble denominació, i a Oriola (el Baix Segura) es manté només la forma castellana del topònim, tot i que històricament el valencià hi ha tingut presència. Segons les dades del **Nomenclàtor toponímic valencià**, desenvolupat per la Generalitat en

col·laboració amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), les zones més properes a Castella-la Manxa i Múrcia són les que registren un ús més estès dels topònims en castellà.

En altres territoris de l'Estat espanyol amb llengua pròpia, com Galícia o el País Basc, també s'han produït conflictes al voltant dels noms oficials. No obstant això, en aquests casos, els governs autonòmics han mantingut una posició clara en favor de la llengua pròpia, garantint que els topònims oficials siguin només en gallec o basc.

"Obstacle" per a la normalització

La Llei d'ús i ensenyament del valencià estableix que les institucions tenen el deure de garantir l'ús i la recuperació de la llengua pròpia. Entre els objectius d'aquesta normativa es troba també la recuperació dels topònims en valencià. Antoni Royo Pérez, delegat de Plataforma per la Llengua al País Valencià, alerta que el manteniment oficial de les formes castellanitzades "és un obstacle per a eixa recuperació del valencià com a llengua oficial".

Maite Mollà, tècnica d'onomàstica de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), explica que la normativització d'un topònim ha de seguir criteris històrics i lingüístics: "El Grup d'Experts de Nacions Unides en Noms Geogràfics va concloure que el principi d'univocitat, segons el qual cada entitat geogràfica ha de tindre un únic nom normalitzat, constitueix

l'ideal de la normalització toponímica". Segons dades de l'AVL, actualment només un 6% dels topònims oficials tenen una doble denominació. Malgrat això, els intents de reintroduir formes bilingües en municipis com Castelló, Borriana o Oriola evidencien l'intent de la dreta i l'extrema dreta per retrocedir en la normalització lingüística.

Mural floral a la plaça de la Pescateria de Castelló de la Plana amb la forma en castellà del topònim **JESTER FAYOS**

Els experts i activistes lingüístics coincideixen a assenyalar que aquests canvis responen a una estratègia política premeditada. Antoni Royo Pérez considera que la política del Consell de Mazón es basa a posar "obstacles" al desenvolupament del valencià com a llengua normal i oficial: "Fent normes al marge de la llei, s'actua contra la recuperació del valencià en l'administració i en la societat. L'anul·lació del requisit lingüístic en la funció pública ja va ser una prova clara d'aquesta manera de governar contra els drets lingüístics dels valencians".

Aina Monferrer, llicenciada en Comunicació Audiovisual i en Llengua i Literatura Catalanes, apunta que aquesta tendència respon a un càlcul electoral: "No crec que hi hagi un comitè que es reuneixi per a perjudicar la llengua històrica del territori, però sí una tendència del PP i Vox que saben que això els pot donar vots o, almenys, que no els en restarà".

Royo Pérez considera que la política del Consell de Mazón es basa a

Tal com adverteixen els experts entrevistats, la toponímia no és només una qüestió administrativa, sinó que té un impacte directe en l'ús social de la

obstacles" al desenvolupament ncià com a llengua normal i

llengua i, per tant, la invisibilització del valencià en l'espai públic contribuiria a la seva marginació en l'àmbit institucional i educatiu. A la Universitat Jaume I de Castelló (UJI), per exemple, el

professorat pot triar lliurement la llengua d'impartició de les classes, fet que sovint, segons les enquestes, es tradueix en una menor presència del valencià en favor del castellà o l'anglès.

Aquesta situació es repeteix en molts ajuntaments i institucions, on el castellà continua sent la llengua predominant en comunicacions oficials i retolació. A Borriana, la nova senyalització de mercats i edificis municipals ja prioritza el castellà, malgrat que la normativa aprovada establia que la forma preferent havia de ser en valencià.

Acció jurídica

Davant aquesta situació, diverses entitats en defensa del valencià han intensificat les accions per evitar la progressiva minorització de la llengua. Acció Cultural del País Valencià, Plataforma per la Llengua i Escola Valenciana han denunciat que aquestes mesures "formen part d'una estratègia més àmplia per desmantellar els drets lingüístics". Plataforma per la Llengua, a més, ha anunciat que presentarà un recurs contenciós administratiu per defensar el topònim en valencià de Castelló de la Plana.

ma per la Llengua recorda que el i en valencià "compta amb tots 'mes científics i històrics a que la legislació "determina que evitar les formes bilingües"

L'entitat recorda que el topònim en valencià "compta amb tots els informes científics i històrics a favor", i que la legislació "determina que s'han d'evitar les formes bilingües i que les denominacions dels municipis s'adequaran a la tradició històrica i lingüística", d'acord amb l'Estatut d'Autonomia, la Llei d'ús i ensenyament del valencià (LUEV), i la

Carta Europea de Llengües Regionals o Minoritàries (CELRoM).

Maite Mollà insisteix que el futur dels topònims valencians dependrà de la voluntat política i del compromís ciutadà: "Quan una llengua està minoritzada, la normalització no és només un procés lingüístic, sinó també un acte de justícia històrica. Els noms de lloc són una part fonamental de la identitat col·lectiva, i alterar-los per motius polítics és un atac directe a la llengua".

Davant la falta de suport institucional, les organitzacions que treballen en defensa de la llengua han intensificat les campanyes de sensibilització i reivindicació per a la recuperació dels topònims. A més, han promogut iniciatives per a la defensa dels drets lingüístics i la visibilització del valencià en l'espai públic. Una d'elles ha estat la creació de mapes

interactius que mostren els topònims tradicionals en valencià, amb l'objectiu de fomentar el seu ús entre la població i recordar la importància de preservar la memòria històrica i lingüística del territori. Tal com assenyala Maite Mollà, "els topònims són més que noms: són testimonis vius de la nostra memòria col·lectiva i, per tant, mereixen ser preservats i respectats".